Thúc đẩy thực hành trí tuệ nhân tạo có trách nhiệm trong lĩnh vực y tế

Sáng ngày 11/11/2026, tại Hà Nội, Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội tổ chức Tọa đàm "Thực hành Trí tuệ nhân tạo có trách nhiệm trong lĩnh vực Y tế: Khung quản trị, chuẩn mực đạo đức và thực tiễn lâm sàng". Tọa đàm kết nối các góc nhìn pháp luật, công nghệ và y tế, hướng đến cụ thể hóa các nguyên tắc AI có trách nhiệm trong hoạt động chăm sóc sức khỏe, lấy an toàn và quyền của người bệnh làm trung tâm.

Tọa đàm nằm trong khuôn khổ Dự án "Thúc đẩy trí tuệ nhân tạo có trách nhiệm nhằm đóng góp cho sự phát triển bền vững và bao trùm của Việt Nam" giai đoạn 2025–2027 do Trường Đại học Luật, ĐHQGHN triển khai trên cơ sở hợp tác nghiên cứu với Chương trình Aus4Innovation. Đây là hoạt động tiếp nối kết quả của Dự án "Xây dựng Bộ nguyên tắc và một số hướng dẫn cho trí tuệ nhân tạo có trách nhiệm ở Việt Nam" giai đoạn 2023–2024, đồng thời mở rộng nghiên cứu về thực thi các nguyên tắc AI có trách nhiệm trong những lĩnh vực cụ thể.

Đặt an toàn và quyền của người bệnh ở vị trí trung tâm

Phát biểu khai mạc, PGS.TS. Trịnh Tiến Việt, Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Luật, ĐHQGHN, nhấn mạnh những cơ hội mà trí tuệ nhân tạo mang lại cho lĩnh vực y tế, từ hỗ trợ chẩn đoán, điều trị, nghiên cứu phát triển thuốc đến quản lý bệnh viện và chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Cùng với những cơ hội đó, việc ứng dụng AI đặt ra yêu cầu cấp thiết về đạo đức, pháp luật và quản trị bởi các quyết định có sự hỗ trợ của công nghệ có thể tác động trực tiếp đến sức khỏe, tính mạng và quyền riêng tư của người bệnh.

Theo Phó Hiệu trưởng, an toàn người bệnh, tính minh bạch, trách nhiệm giải trình và sự kiểm soát của con người cần được đặt ở vị trí trung tâm trong phát triển và ứng dụng AI y tế. Vấn đề cần giải quyết là chuyển hóa các nguyên tắc đạo đức thành những yêu cầu cụ thể, khả thi trong toàn bộ quá trình nghiên cứu, phát triển, cung cấp, triển khai và sử dụng AI trong thực hành lâm sàng.

Từ định hướng đó, tọa đàm tập trung vào các vấn đề về chuẩn mực đạo đức và phân bổ trách nhiệm pháp lý; bảo vệ dữ liệu cá nhân, quyền được thông tin và sự đồng ý của người bệnh; cùng các giải pháp xây dựng hệ sinh thái công nghệ y tế có trách nhiệm.

Tiếp cận liên ngành đối với quản trị AI trong y tế

Trong phiên "Nền tảng tiêu chuẩn và định hướng quản trị trí tuệ nhân tạo trong lĩnh vực y tế", PGS.TS.NGUT. Nguyễn Thị Quế Anh, Trường Đại học Luật, ĐHQGHN, trình bày tham luận "Hệ thống hóa các nguyên tắc đạo đức và phân bổ trách nhiệm pháp lý đối với Trí tuệ nhân tạo trong y tế: Tiếp cận từ Khung đạo đức trí tuệ nhân tạo quốc gia Việt Nam".

Tham luận tiếp cận các yêu cầu đạo đức theo vòng đời công nghệ, phân tích những khó khăn trong xác định trách nhiệm khi nhiều chủ thể cùng tham gia phát triển và sử dụng hệ thống AI. Từ đó, tác giả đề xuất cơ chế phân bổ trách nhiệm phù hợp giữa nhà phát triển, nhà cung cấp, cơ sở y tế và người hành nghề, gắn với khả năng kiểm soát và vai trò thực tế của từng bên. Việc duy trì quyền quyết định chuyên môn và khả năng can thiệp của bác sĩ được nhấn mạnh như một điều kiện quan trọng để bảo đảm an toàn trong ứng dụng AI.

Từ góc nhìn công nghệ, PGS.TS. Lê Thanh Hà, Trường Đại học Công nghệ, ĐHQGHN, trình bày tham luận "Đạo đức trong thiết kế thuật toán y khoa: Giải quyết bài toán 'Hộp đen' và rủi ro từ sự suy thoái chất lượng dữ liệu". Tham luận làm rõ những hạn chế trong việc lý giải kết quả dự đoán của mô hình AI, nguy cơ mô hình dựa vào tín hiệu không phù hợp và sự suy giảm hiệu năng khi dữ liệu, thiết bị hoặc môi trường sử dụng thay đổi.

Các giải pháp được đề cập bao gồm kiểm soát nguồn gốc và chất lượng dữ liệu, đánh giá mô hình tại nơi sử dụng, theo dõi hiệu năng theo từng nhóm người bệnh và thiết lập cơ chế xử lý khi phát hiện bất thường. Qua đó, tham luận nhấn mạnh yêu cầu kiểm chứng, giám sát liên tục trong suốt quá trình vận hành hệ thống.

Bảo vệ dữ liệu và bảo đảm minh bạch trong thực hành lâm sàng

Trong phiên "Bảo đảm liêm chính y khoa và bảo vệ quyền bệnh nhân trong thực hành lâm sàng", TS. Nguyễn Thị Phương Châm, Trường Đại học Luật, ĐHQGHN, trình bày tham luận "Bảo vệ dữ liệu y tế nhạy cảm và Nguyên tắc 'Đồng ý sau khi được thông báo' (Informed Consent) trong kỷ nguyên Trí tuệ nhân tạo".

Tham luận phân tích sự thay đổi của quan hệ xử lý dữ liệu khi AI tham gia vào hoạt động y tế, với sự hiện diện của nhiều bên và khả năng mở rộng mục đích sử dụng dữ liệu sang huấn luyện, kiểm thử, cải tiến mô hình. Tác giả nhấn mạnh việc bảo đảm sự đồng ý có hiểu biết cần được thực hiện như một quá trình cung cấp thông tin đầy đủ, dễ hiểu và tôn trọng quyền tự quyết của người bệnh. Đặc biệt, cần phân biệt sự đồng ý điều trị với sự đồng ý xử lý dữ liệu hoặc sử dụng dữ liệu cho mục đích khác.

Tiếp nối nội dung này, PGS.TS. Nguyễn Bích Thảo, Trường Đại học Luật, ĐHQGHN, trình bày tham luận "Thực thi nguyên tắc minh bạch và trách nhiệm giải trình trong lĩnh vực y tế theo tiêu chuẩn Khung đạo đức AI quốc gia". Tham luận làm rõ yêu cầu cung cấp thông tin phù hợp với từng đối tượng, giúp người bệnh hiểu vai trò của AI, giúp bác sĩ nhận biết năng lực và giới hạn của công cụ, đồng thời cung cấp căn cứ phục vụ hoạt động kiểm tra, giám sát.

Tác giả đề xuất cụ thể hóa trách nhiệm của các bên thông qua hồ sơ hệ thống, hợp đồng, quy chế nội bộ và quy trình chuyên môn; bảo đảm khả năng lưu vết, truy xuất quyết định và xử lý sự cố. Quyền kiểm tra, phản biện và can thiệp của nhân viên y tế được xem là yếu tố thiết yếu để việc giám sát con người được thực hiện thực chất.

Hướng đến hệ sinh thái công nghệ y tế có trách nhiệm

Bên cạnh các tham luận, chương trình dành thời lượng cho phiên thảo luận bàn tròn với chủ đề "Xây dựng hệ sinh thái công nghệ y tế có trách nhiệm". Nội dung này kết nối các vấn đề về quản trị công nghệ với yêu cầu của thực hành lâm sàng, hướng đến những giải pháp có thể triển khai tại cơ sở y tế.

Các tham luận đặt ra yêu cầu gắn đổi mới sáng tạo với bảo vệ quyền con người, kiểm soát rủi ro và duy trì sự giám sát của người hành nghề. Trong đó, chất lượng dữ liệu, năng lực kiểm chứng hệ thống, cơ chế phân định trách nhiệm và khả năng tiếp nhận, xử lý phản ánh của người bệnh là những nội dung cần được quan tâm xuyên suốt vòng đời AI.

Hiện năng lực quản trị AI trong y tế tại Việt Nam còn rất hạn chế. TS. Khương Anh Tuấn, Phó Viện trưởng Viện Chiến lược và chính sách y tế (Bộ Y tế) cho rằng: Hệ thống pháp luật hiện chưa có quy định cụ thể về ứng dụng AI trong y khoa hay phần mềm thiết bị y tế mặc dù Việt Nam đã có Luật Trí tuệ nhân tạo, Nghị định 98 của Chính phủ về quản lý trang thiết bị y tế, Luật khám bệnh, chữa bệnh. Trong khi đó, việc chờ đợi các quy định về AI sẽ không kịp với tốc độ bùng nổ của công nghệ. Vì vậy, giải pháp là cần đưa các vấn đề này vào Luật AI, vào xây dựng Luật Thiết bị y tế trong thời gian tới, đồng thời cần có các quy định "mềm" để áp dụng tạm thời trong khi chờ các quy định trong Luật có hiệu lực.

Thông qua tọa đàm, Trường Đại học Luật, ĐHQGHN tiếp tục thúc đẩy nghiên cứu liên ngành và đối thoại chính sách về trí tuệ nhân tạo có trách nhiệm, góp phần kết nối các chuẩn mực đạo đức, pháp luật với yêu cầu thực tiễn của lĩnh vực y tế tại Việt Nam.

Thảo luận tại Tọa đàm, theo các chuyên gia, ranh giới nghĩa vụ giữa nhà phát triển thuật toán, cơ sở y tế và bác sĩ điều trị hiện chưa được định hình rõ ràng trong các quy định hiện hành.

TS. KHƯƠNG ANH TUẤN
PHÓ VIỆN TRƯỞNG

ASUS
TS. HỒ ĐỨC THẮNG
ỦY VIÊN CHUYÊN TRÁCH

CSIRO
AUSINNOVATION
UNIVERSITY OF LAW
TỌA ĐÀM KHOA HỌC
THỰC HÀNH TRÍ TUỆ NHÂN TẠO CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG LĨNH VỰC Y TẾ: KHUNG QUẢN TRỊ, CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC VÀ THỰC TIỄN LÂM SÀNG
VNU-UL
VNU-UNIVERSITY OF LAW